

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΟΡΙΣ ΡΕΝΑΡ

ΜΙΑ "ΒΕΝΤΕΤΤΑ,, ΣΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Ο Στέφαν Κερτέτς ήταν ένας από τους πιο όμορφους νέους που καθόντουσαν στη Κζόρνα, σ' ένα γραφικό και ήσυχο ουγγαρέζικο χωριό. Από τα παιδικά του χρόνια είχε απομείνει ορφανός, μα είχε κληρονομήσει μια μεγάλη κτηματική περιουσία κι' έτσι μεγάλωσε αμέριμνος, δίχως ποτέ να γνωρίσει τη φτώχεια και την πείνα.

"Ετσι δεν συλλογιζόταν τί θα έφερνε ή άλλη ημέρα. Η ζωή του φαινόταν εύκολη κι' ευχάριστη. Όσο για τα χτήματά του, είχε έναν επιδέξιο επιστάτη, τον Μικαέλ Γιαράι, που φρόντιζε για όλες τις σκοτούρες. Ο Γιαράι ήταν ένας σκυθρωπός και σιωπηλός άνθρωπος που δεν είχε ανοίξει ποτέ την καρδιά του σε κανένα. Η σχέση τους με τον άφεντη του, τον Κερτέτς ήταν τυπικές. Κάθε τόσο όμως, μ' ένα παράξενο τόνο στη φωνή, του έλεγε σαν να τον μάλλωνε:

— Ξοδεύετε πολλά, κύριε Στέφαν... Κάνετε λίγη οικονομία...

Παρ' όλες ωστόσο τις γκρίνιες του εύρισκε πάντα τρόπο να τὰ θγαζή πέρα. Ήταν ένας επιστάτης που ήξερε τη δουλειά του καλύτερα από κάθε άλλον.

"Όταν ο Στέφαν έκλεισε τα είκοσιτέσσερα χρόνια, έρωτεύθηκε τρελλά την πιο όμορφη κοπέλλα της Κζόρνα, μια δροσερή ξανθούλα δεκαοχτώ χρόνων που την έλεγαν Βέρθα Κοβάκ. Οί δυο έρωτευμένοι λοιπόν δεν άργησαν ν' άρραβωνιαστούν. Κι' ο Στέφαν τότε της έκανε δώρο ένα διαμαντένιο δαχτυλίδι, ενώ εκείνη του χάρισε μια κόκκινη έσάρπα από άληθινό μετάξι, κεντημένη με τὰ χέρια της. Οί άρραβωνιασμένοι άρχισαν να κάνουν όνειρα εύτυχίας και να βλέπουν τη ζωή σαν μια άτελείωτη διασκέδαση.

Μα ήταν γραφτό φαίνεται να πάρη ένα γρήγορο τέλος αυτή η ιστορία. Ένα πρωί, ο σκυθρωπός Γιαράι, ο επιστάτης του, παρουσιάσθηκε μπροστά του και του είπε καθαρά και ξάστερα πώς η δουλειές τὰ τελευταία χρόνια δεν είχαν πάει διόλου καλά κι' ότι είχαν χρεωκοπήσει... Ο Στέφαν Κερτέτς έπεσε από τὰ σύννεφα! Μα πώς ήταν δυνατόν; Τι είχε γίνει όλη εκείνη η περιουσία του; Ζήτησε φυσικά να δη λογαριασμούς, να μάθη, να ξεετάση και όπως υποπτευόταν, σχημάτισε την πεποίθησι ότι ο σκοτεινός Γιαράι τον είχε κατακλέψει. Μα δεν μπορούσε να του κάνει τίποτε, γιατί δεν είχε αποδείξεις.

Ο Γιαράι, σατανικός σε κάτι τέτοιες δουλειές, δεν πιανόταν από πουθενά.

"Έτσι ο Στέφαν Κερτέτς απόμεινε πάμπτωχος: οί δικαστικοί κλητήρες του πήραν άκόμη και τὸ αγαπημένο του σκυλί, ένα μολοσσό από καθαρή ράτσα, τὸν έξυπνο Γκέζα. Κι' έπειτα, σαν να μὴν έφταναν όλα αυτά, η Βέρθα ή άρραβωνιαστικιά του, αναγκάστηκε από τὸς γονεὺς της να του δώση πίσω τὸ διαμαντένιο δαχτυλίδι. Ο Στέφαν, ύστερ' από ένα μήνα, έμαθε με πίκρα ότι η ξανθειά Βέρθα έτέλεσε τὸς άρραβωνες της μ' έναν άλλο, όπως ήθελαν πάλι οί γονεὺς της, κι' αυτός ο άλλος ήταν ο κλέφτης της περιουσίας του, ο ύπουλος Γιαράι. Κάθε φορά

μάλιστα που ο πρώην επιστάτης του τὸν συναντούσε στο δρόμο, χαμογελοῦσε ειρωνικά, δείχνοντας καθαρά πὸς τὸν κορόιδευε...

Ο Στέφαν κατάλαβε πὸς δὲν μπορούσε πειὰ να ζήσει στη Κζόρνα. Πήρε τὴν απόφασι να φύγη μακριὰ, για να ξεχάση και να ξαναφτιάξη τὴ ζωή του. Πρὶν φύγη όμως θέλησε να ξαναδῆ τὴν αγαπημένη του Βέρθα και τὴν θρῆκε να κεντάη δακρυσμένη μια άλλη κόκκινη μεταξωτή έσάρπα, για τὸν καινούργιο άρραβωνιαστικό της...

Τὸ τελευταίο θράδυ που θρισκόταν ο Στέφαν στην Κζόρνα, όπως καθόταν κοντὰ στο πατρικό σπίτι του που δὲν ήταν πειὰ δικό του, θυσιμένος στις μαύρες σκέψεις του, άκουσε ξαφνικά εκεί κοντὰ ένα χαρούμενο γαύγισμα κ' είδε να τρέχη πρὸς τὸ μέρος του τὸν αγαπημένο του μολοσσό, τὸν Γκέζα. Τὸ σκυλί είχε παρατήσει τὸ καινούργιο του άφεντικό κ' είχε τρέξει κοντὰ του.

Ο Στέφαν άγκάλιασε τὸν Γκέζα, δάκρυσε από τὴν πίκρα του κι' άξαφνα τὰ μάτια του άστραψαν από τὴ λυσσα. Μια παράξενη ιδέα είχε φωτίσει τὸ μυαλό του.

Ο Στέφαν σηκώθηκε άμέσως και χάθηκε μαζί με τὸ σκυλί του μέσα στο δάσος. Ήταν σκοτεινά και κανείς δὲν τὸς είχε δῆ, οὔτε όταν καθόντουσαν κοντὰ στο σπίτι, οὔτε όταν χάθηκαν μέσα στη νύχτα. Ο άτυχος άρραβωνιαστικός της Βέρθας σε λίγο μπῆκε με τὸ σκύλο του σε μια σπηλιά. "Όταν θγῆκε από εκεί μέσα, ήταν μόνος. Ο μολοσσός είχε μείνει στη σπηλιά δεμένος γερὰ μ' ένα σκοινί...

Τὸ χωριό ήξερε ότι ο Στέφαν είχε φύγει για τὴν πολιτεία. Μα, καμμιὰ φορά, τὸν έβλεπαν να τριγυρίζη έδῶ κι' εκεί στα χωράφια. Κανείς ωστόσο δὲν είχε προσέξει τις παράξενες εξαφανίσεις του μέσα σ' εκείνη τὴ μυστηριώδη σπηλιά. Εκεί πέρα ο μολοσσός του, δεμένος από ἡμέρες, είχε γίνει πετσί και κόκκαλο από τὴν πείνα. "Όποιος όμως είχε γίνει πετσί και κόκκαλο από τὴν πείνα, θὰ παραξενευόταν από ένα μακάβριο θέαμα: Κοντὰ στην είσοδό της ήταν ξαπλωμένο καταγῆς κάτι που έμοιαζε με πῶμα. Μα δὲν ήταν κανένας νεκρός. Ήταν ένα σκιάχτρο, μια παράξενη κούκλα...

Ο Στέφαν, όταν κατάλαβε πὸς τὸ σκυλί του θὰ λυσοῦσε από τὴν πείνα, έστησε ένα άπόγευμα σ' ένα έρημο χωράφι εκείνο τὸ παράξενο σκιάχτρο κι' έπειτα ξαναμπῆκε στη σπηλιά κι' έλυσε τὸ σκύλο του. Κατόπιν τύλιξε γύρω στο λαιμό του σκιάχτρο μια άρμαθιά λουκάνικα κι' έδεσε από έπάνω τὴν κόκκινη έσάρπα που του είχε δώσει η ξανθειά Βέρθα... Ο μολοσσός τότε, μόλις ο Στέφαν τὸν παρεκίνησε μ' ένα σφύριγμά του, χύμηξε πάνω στο σκιάχτρο, τὸ ξέσκισε τὸ λαιμό και καταθρόχθισε τὰ λουκάνικα...

Αὐτὸ έγινε άκόμη δέκα, δώδεκα φορές. Ο μολοσσός πειὰ είχε συνηθίσει και μόλις έβλεπε τὴν κόκκινη έσάρπα

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Τους ξέχασε ο θάνατος. 'Ο Ραμπελαί στο Βατικανό. 'Όπου φύγει φυγει. Γιατί τὸ ἔσκασε. 'Ο ἄπαγχονισμὸς τοῦ Ζολᾶ. 'Ενα κόλπο τῆς Σάνδη. 'Απαγορεύεται! 'Ο Βολταίρος καὶ ὁ Θεός. κλπ.

Ο Γάλλος συγγραφεὺς Φοντενέλ, εὐρισκόμενος ἕνα βράδυ σὲ μιὰ συναναστροφή, κάθησε κοντὰ στὴν κυρία Φροαντμών, γρηᾶ ἐνενηντα χρονῶν. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κι' ὁ ἴδιος ὁ Φοντενέλ ἦταν 98 ἐτῶν.

— "Α, φίλε μου, τοῦ εἶπε ἡ κυρία Φροαντμών, κουνώντας τὸ κεφάλι της, γηράσαμε, γηράσαμε!

— Σιωπή! 'Ο θάνατος μᾶς λησμόνησε! τῆς εἶπε σιγὰ ὁ Φοντενέλ, βάζοντας τὸ δάκτυλό του στὸ στόμα του.

'Ο Ραμπελαί, ἀκολουθήσας κάποτε τὸν καρδινάλιο Βελλαί σὲ κάποια ἀποστολὴ του στὴ Ρώμη, ἔγινε δεκτὸς μετὸν καρδινάλιο στὴν δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Πάπα ἀκρόασις.

'Ο Βελλαί πλησίασε τὸν "Ἅγιο Πατέρα καὶ, κατὰ τὴν συνήθεια, τοῦ φίλησε τὴν παντούφλα του. Μόλις τὸ εἶδε αὐτὸ ὁ Ραμπελαί τῶσκασε ἀλὰ γαλλικά. Κι' ὅταν ὁ πρέσβυς τὸν ρώτησε κατόπιν γιατί ἔφυγε κρυφά, ὁ περίφημος σατυρικός ἀπεκρίθη: «'Αφοῦ σεῖς, πού εἰστε κύριός μου, φιλήσατε τὴν παντούφλα τοῦ Πάπα, τί ἔπρεπε νὰ τοῦ φιλήσω ἐγώ;»

'Ο 'Αλφόνσος Ντωντέ δὲν εἶχε σὲ μεγάλη συμπάθεια τὸν Ζολᾶ. 'Ο εὐαίσθητος καὶ μελαγχολικός ποιητὴς τῆς «Σαπφούς» δὲν μπορούσε ν' ἀνεχθῆ τὸν ἀπότομο καὶ κυνικό ρεαλισμὸ τοῦ συγγραφέως τῆς «Γαβέρνας». Μὰ ἡ ἀντιπάθεια αὐτὴ ὠφείλετο καὶ σὲ κάποιον ἄλλο λόγο: 'Ο Ντωντέ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ πέρασε ἄρρω-

χυμοῦσε στὸ λαιμὸ σὰν λυσσασμένος...

Στὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἦταν πανηγύρι στὸ γειτονικὸ χωριό. 'Ο ὑπουργὸς Γιαράι πῆγε κεῖ πέρα μετὴν ἀρραβωνιαστικιά του, τὴ Βέρθα. Γιὰ πρώτη φορά εἶχε στολίσει τὸ λαιμὸ του μετὴν κόκκινη μεταξωτὴ ἐσάρπα πού εἶχε κεντήσει ἐκείνη μετὰ χέρια της. Στὸ πανηγύρι ὅμως ἦταν κι' ὁ Στέφαν Κερτέτς. 'Η Βέρθα, μόλις τὸν εἶδε, χλώμιασε καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια της. Μὰ ὁ Γιαράι, θρασύς κι' ἀγέρωχος ὅπως πάντα, μόλις τὸν ἀντίκρουσε ξέσπασε σ' ἕνα εἰρωνικὸ γέλιο. Κι' αὐτὸ ἦταν τὸ τελευταῖο του...

"Υστερ' ἀπὸ τὸ πανηγύρι ὁ Γιαράι συνώδεψε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του ὡς τὸ σπίτι της καὶ κατόπιν πῆρε ἕνα μονοπάτι ἀνάμεσα στὰ χωράφια γιὰ νὰ γυρίσῃ κι' αὐτὸς στὸ δικό του...

Ξαφνικά ὅμως στάθηκε σαστισμένος κι' ἔβγαλε ἕνα σπαρρακτικὸ οὐρλιασμα! "Ὅσοι τότε ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς του πρόφθασαν κι' ἔτρεξαν κοντὰ του, εἶδαν ἕνα φρικιαστικὸ θέαμα. "Ενας μολοσσὸς, ἄγριος, μετὰ κόκκινα μάτια, σὰν λυσσασμένος, εἶχε χυμῆξει στὸ λαιμὸ του καὶ ξέσκιζε μετὰ μυτερὰ δόντια του τὴν κόκκινη ἐσάρπα πού τοῦ εἶχε χαρίσει ἡ ξανθιά ἀρραβωνιαστικιά του. Μὰ, μετὰ τὴν δαγκωματιὰς αὐτῆς ὁ ἄγριος μολοσσὸς πετσόκοψε καὶ κατακομμᾶτισε καὶ τὸ λαιμὸ τοῦ Γιαράι.

'Ο λυσσασμένος ἐκεῖνος σκύλος, μόλις εἶδε τοὺς χωρικούς τὸ ἔβαλε στὰ πόδια καὶ χάθηκε σὰν ἀστραπὴ μέσα στὰ χωράφια. "Ετσι κανεὶς δὲν τὸν ξαναεἶδε πειὰ καὶ κανεὶς δὲν κατάλαβε πὼς ἦταν ὁ μολοσσὸς τοῦ Στέφαν Κερτέτς, πού τὸν εἶχε μεταχειρισθῆ ὡς ὄργανο γιὰ τὴν σκληρὴ ἐκδίκησί του.

'Απὸ κείνη τὴν ἡμέρα, ὁ Στέφαν δὲν ξαναπάτησε τὸ πόδι του στὴν Κζόρνα. 'Εγκυταστάθηκε στὸ Τσένκ ὅπου ξανάφτιαξε τὴ ζωὴ του κι' ἔτσι μπόρεσε νὰ παντρευθῆ τὴν ἀγαπημένη του Βέρθα μετὰ τὰ ξανθὰ μαλλιά.

ΜΩΡΙΣ ΡΕΝΑΡ

στος, μὴ μπορῶντας πειὰ νὰ γράψῃ. Καὶ φυσικά ζήλευε τὴν ρωμαλέα ὑγεία, τὴν δημιουργικὴ ἀντοχὴ καὶ τὴς βιβλιοπωλικὲς ἐπιτυχίες τοῦ Ζολᾶ.

"Όταν ὁ Ζολᾶ τελείωσε τὴ σειρά τῶν «Ρουγκῶν - Μακάρ», ἡ ὁποία ἀποτελεῖται, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ εἴκοσι μεγάλα μυθιστορήματα, πραγματευόμενα τὴν ἱστορία μιᾶς οἰκογένειας, κάποιος, δημοσιογράφος τότε στὴ «Ζουρνάλ» καὶ σήμερα περίφημος ἐπίσης μυθιστοριογράφος, ὁ Λουῖ ντε Ρομπέρ, πῆγε καὶ παρακάλεσε τὸν Ντωντέ νὰ γράψῃ κάτι γιὰ τὸ «γενεαλογικὸ δέντρο» τῶν Ρουγκῶν Μακάρ.

"Ενα σαρκαστικὸ χαμόγελο συνέσπασε τότε τὴν συνήθως γλυκεῖα φυσιογνωμία τοῦ Ντωντέ:

— "Ἄν ἐπρόκειτο νὰ γράψω τίποτα, ἀποκρίθηκε, ἀσφαλῶς θὰ συμβούλευα τὸν Ζολᾶ, τώρα πού τελείωσε τὸ γενεαλογικὸ δέντρο του, νάνέβῃ στὸ ψηλότερο κλαδί του... καὶ νὰ κρεμαστῆ!...

'Η Γεωργία Σάνδη εὐρισκομένη στὴ Ρώμη καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Μονὴ τοῦ 'Αγίου 'Ονουφρίου, ὅπου δὲν εἶνε δεκτὸν τὸ ὠραῖον φύλον, ἐσκέφθηκε νὰ φορέσῃ ἀνδρικό ρούχα. Φανταζότανε ὅτι δὲν θὰ τὴν παρατηροῦσαν μέσα στὸ πλῆθος τῶν ἐπισκεπτῶν. Μὰ ὅταν ὁ θυρωρὸς τὴν εἶδε, κατάλαβε περὶ τίνος ἐπρόκειτο καὶ τῆς εἶπε:

Κύριε, λυποῦμαι, ἀλλὰ ἡ κυρίες δὲν μπαίνουν ἐδῶ!

Κάποτε πού ὁ Βολταίρος, περίφημος γιὰ τὴν ἀθεία του, ἔκαμνε περίπατο μετὰ ἕνα φίλο του, πέρασε ἀπὸ μπρὸς του ἕνας παπᾶς ὁ ὁποῖος κρατοῦσε στὰ χέρια τὴν 'Αγία Μετάληψι. 'Ο φιλόσοφος ἔβγαλε τὸ καπέλλο του.

— Πῶς, τοῦ εἶπε τότε ὁ φίλος του ἐκπληκτος, συνεφιλιώθης λοιπὸν μετὰ τὸν Θεό;

— "Ὁχι, ἀπάντησε ὁ Βολταίρος, χαιρετιόμαστε μονάχα, ἀλλὰ δὲν μιλιώμαστε.

Διῶχνοντας κάποτε ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Γερμανίας Γκαίτε τὴν μαγεύρισά του, τῆς ἔδωσε τὸ ἐξῆς πιστοποιητικὸ, τὸ κείμενο τοῦ ὁποῖου παίρνουμε ἀπὸ τὴν μετὰ θάνατον ἐκδοθεῖσαν ἀλληλογραφίαν τοῦ μεγαλοφυοῦς Γερμανοῦ ποιητοῦ:

«'Η Καρλόττα Χόξερ ἔμεινε στὴν ὑπηρεσία μου δύο χρόνια. 'Ὡς μαγεύρισσα δὲν μπορῶ νὰ εἰπῶ πὼς δὲν εἶνε καλὴ. Ξέρει νὰ μαγειρεύῃ ἀρκετὰ καλά καὶ φτιάχνει ἰδιαίτερος ἔξοχα γλυκύσματα. Στὴν ἀρχὴ ὅταν πρωτοῆρθε στὸ σπίτι μου ἔδειξε πολὺ καλὴ διαγωγή. "Ἦταν ὑπάκουη, περιποιητικὴ, εὐγενὴς καὶ ἐξυπνη.

Τώρα τελευταῖα ὅμως, ἀναγκάζομαι νὰ τὴν διώξω γιατί ἄλλαξε ὅλως διόλου χαρακτῆρα καὶ ἔγινε ἀνυπόφορη. Δὲν ἔχει πειὰ οὔτε τοὺς ἴδιους τρόπους, οὔτε τὴν ἴδια διάθεσι γιὰ δουλειά. Μαγειρεύει ὅ,τι θέλει καὶ ὅπως θέλει, ἄρχισε νὰ εἶνε ἰσχυρογνώμων, πεισματάρης, σπάταλη καὶ τεμπέλα. Διαρκῶς θρισκόταν σὲ διχόνοια μετὰ τοὺς ἄλλους ὑπηρετές μου,

καὶ κάθε ἡμέρα δημιουργοῦσε στὴν κουζίνα καυγάδες γι' ἀσήμαντα πράγματα. Μέσα στὰ τόσα αὐτὰ ἐλαττώματα πού μοῦ φανέρωσε τελευταῖα προσθέτω ἀκόμα καὶ ἕνα πού φαίνεται πὼς θὰ τὸ εἶχε ἀπὸ καιρὸ, ἀλλὰ κατάφερε καὶ τὸ ἔκρυβε τεχνικά: Πρὸ 5 ἡμερῶν τὴν ἐπίσασα ἕνα ἀπόγευμα νὰ κρυφακούῃ πίσω ἀπὸ τὴς πόρτες τῶν δωματίων μου. "Ἰσως ὅμως ἀργότερα νὰ διορθωθῆ».

